

ANALÝZA ZASTOUPENÍ ŽEN NA KANDIDÁTNÍCH LISTINÁCH DO PŘEDČASNÝCH VOLEB DO PS PČR 2013

Mgr. Veronika Šprincová

NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA

Analýza vznikla v rámci
projektu „Ženy, muži,
podporujme paritu
v rozhodovacích
procesech“ podpořeného
Nadací Open Society
Fund Praha

FÓRUM 50%

Celkové zastoupení žen na kandidátních listinách se již podruhé v řadě snížilo. I když oproti minulým volbám v roce 2010 kleslo jen nepatrně – z 27,2 % na 26,9 %. Dosud nejvíce žen bylo nominováno v roce 2006, a to 27,7 %.

Podobně jako v předchozích volbách do Poslanecké sněmovny PČR lze konstatovat dvě věci – že lze jen velmi těžko odhadovat, které subjekty v ní získají mandáty, a že se zastoupení žen s největší pravděpodobností oproti předchozímu funkčnímu období snížilo.

Tři strany, které byly zastoupeny v rozpuštěné dolní komoře a s největší pravděpodobností v ní opět zasednou, totiž nominovaly méně žen než v předchozích volbách. K nejvýraznějšímu propadu došlo v případě TOP 09, která nominovala do voleb celkově 18 % žen, což je o 6 procentních bodů méně než před třemi lety. K poklesu došlo i na předních místech kandidátek (z 24 % na 17 % v první pětici a z 24 % na 22 % v první desítce). Méně žen nominovala i KSČM – 28 % oproti 30 % před třemi lety – a ČSSD 24,5 % oproti 25 %.

Jedinou stranou, která zasedla v dolní komoře v minulém funkčním období a má šanci v ní být zastoupena i letos, a která letos nominovala více žen, je Občanská demokratická strana. Celkově za ni kandiduje 24 % žen, tj. o 4 procentní body více než v minulých volbách. Více žen najdeme i na předních místech kandidátních listin 20 % v první pětici, což činí nárůst o 9 procentních bodů, a 24 % v první desítce (nárůst o 8 procentních bodů).

Další strany, které mají dle předvolebních průzkumů šanci celostátně překročit 5% hranici zisku hlasů, nenominovaly výrazně více žen, takže ani jejich případný úspěch nebude znamenat zvýšení podílu nominovaných žen. Například hnutí ANO 2011 nominovalo méně žen než Věci veřejné v roce 2010. Podobně je to i s Úsvitem přímé demokracie Tomia Okamury a Stranou práv občanů – Zemanovci.

V následujícím přehledu jsou zahrnuty strany, které kandidovaly v roce 2010 a dle průzkumu CVVM mají alespoň 1% podporu:

Strana	2010		2013	
	Podíl žen celkem	Podíl žen do 5. místa	Podíl žen celkem	Podíl žen do 5. místa
ČSSD	25%	17%	24%	17%
KDU-ČSL	28%	20%	22%	16%
KSČM	30%	30%	28%	30%
ODS	20%	11%	24%	20%
SPOZ	23%	21%	19%	9%
SZ	35%	33%	37%	40%
TOP09	24%	24%	18%	17%

Zdroj dat: ČSÚ

Zde je na místě připomenout, že historicky nejvyšší 22% zastoupení žen v dolní komoře Parlamentu ČR po volbách v roce 2010 bylo dáno nikoli nominacemi politických stran, ale **přímou podporou voličů a voliček v podobě preferenčních hlasů.** Bez této možnosti by v Poslanecké sněmovně bylo zastoupeno pouze 16 % žen. Tato varianta zůstává ve hře i letos – pravidla preferenčního hlasování zůstala v nezměněné podobě.

Když se podíváme na **všech 24 kandidujících subjektů** bez ohledu na jejich deklarovanou voličskou podporu, zjistíme, že vůbec **nejvíce žen nominovala Suverenita – Strana zdravého rozumu**, a to celých **66,5 %**. Naopak **žádná žena nekandiduje za Romskou demokratickou stranu** – ta se však voleb účastní jen ve dvou krajích ČR. Ze stran kandidujících **celostátně vyslali do voleb nejméně žen Svobodní – 12 %**. **Nejvyváženější kandidátní listiny z hlediska zastoupení žen a mužů má Změna**, za niž celostátně kandiduje 48,8 % žen a 51,2 % mužů.

Změna je také jediným kandidujícím subjektem, který nominoval 7 lídryň, tj. žena vede kandidátku přesně v polovině krajů. Podrobný přehled celkového zastoupení žen na kandidátních listinách všech stran včetně prvních míst přináší následující tabulka:

	Celkově žen	Lídryně
1 ČSSD	24,5%	1 (7 %)
2 Svobodní	12,0%	0 (0 %)
3 Piráti	15,2%	1 (7 %)
4 TOP 09	18,4%	1 (7 %)
5 HLVZHŮRU	32,9%	3 (21 %)
6 ODS	23,6%	3 (21 %)
7 RDS	0,0%	0 (0 %)
8 KAN	10,5%	1 (100 %)
9 Změna	48,8%	7 (50 %)
10 SsČR	25,5%	0 (0 %)
11 KDU-ČSL	21,9%	1 (7 %)
12 PB	16,7%	0 (0 %)
13 Suveren.	66,5%	3 (21 %)
14 ANEO	15,4%	0 (0 %)
15 SPOZ	19,9%	1 (7 %)
16 OBČ_2011	36,4%	0 (0 %)
17 Úsvit	22,5%	1 (7 %)
18 DSSS	16,6%	1 (7 %)
20 ANO 2011	20,8%	2 (14 %)
21 KSČM	28,0%	4 (29 %)
22 LEV 21	26,8%	2 (14 %)
23 SZ	36,7%	4 (29 %)
24 KČ	27,6%	1 (9 %)

Zdroj dat: ČSÚ

Rozdíly v nominacích žen však nepanují jen mezi jednotlivými stranami, ale i regionálně. Celkové rozdíly mezi regiony nejsou nijak dramatické – celkově strany nominovaly, jak již bylo řečeno, 26,9 % žen. **Nejméně žen kandiduje v Karlovarském kraji (22,4 %), nejvíce naopak v Praze (29 %).**

Praha	29,07%
Středočeský	28,95%
Jihočeský	28,61%
Plzeňský	24,93%
Karlovarský	22,41%
Ústecký	26,73%
Liberecký	28,57%
Královéhradecký	27,00%
Pardubický	23,51%
Vysočina	26,27%
Jihomoravský	26,67%
Olomoucký	24,48%
Zlínský	26,43%
Moravskoslezský	27,87%
Celkem	26,91%

Zdroj dat: ČSÚ

Výraznější regionální rozdíly však panují mezi nominacemi jednotlivých stran. Když se opět zaměříme na ty subjekty, kterým CVVM přisuzuje alespoň 1% podporu, jsou rozdíly (s výjimkou Strany zelených, která jako jediná česká politická strana uplatňuje ve stanovách ukotvenou genderovou kvótu pro sestavování kandidátních listin) poměrně velké. Pohybují se od jednotek procent po třetinové až paritní (tj. více než 40 %)

zastoupení za jeden politický subjekt.

Zdá se tedy, že **argument založený na tvrzení, že některé strany „přitahují“ ženy více a některé méně, proto jsou mezi stranami rozdíly, je lichý.** Každá z analyzovaných stran dokázala alespoň v jednom kraji sestavit kandidátní listinu s minimálně třetinovým podílem žen.

	Celkem	Praha	Středočeský	Jihočeský	Pízeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
ANO2011	20,76%	22,22%	24,24%	22,73%	25,00%	35,71%	19,23%	11,76%
ČSSD	24,49%	33,33%	23,53%	13,64%	30,00%	21,43%	26,92%	41,18%
KDU-ČSL	21,87%	27,78%	35,29%	18,18%	25,00%	28,57%	34,62%	5,88%
KSČM	27,99%	25,00%	26,47%	31,82%	35,00%	28,57%	34,62%	41,18%
ODS	23,62%	33,33%	17,65%	4,55%	25,00%	21,43%	23,08%	17,65%
SPOZ	19,88%	33,33%	23,53%	13,64%	5,26%	21,43%	19,23%	17,65%
SZ	36,73%	50,00%	32,35%	31,82%	45,00%	28,57%	38,46%	41,18%
TOP09	18,37%	27,78%	23,53%	13,64%	15,00%	14,29%	11,54%	5,88%
Úsvit	22,45%	11,11%	41,18%	22,73%	15,00%	21,43%	23,08%	47,06%

Zdroj dat: ČSÚ

	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
ANO2011	25,00%	10,53%	30,00%	14,71%	8,70%	27,27%	19,44%
ČSSD	25,00%	31,58%	20,00%	20,59%	17,39%	13,64%	25,00%
KDU-ČSL	20,00%	15,79%	15,00%	20,59%	17,39%	13,64%	16,67%
KSČM	35,00%	21,05%	25,00%	23,53%	13,04%	27,27%	30,56%
ODS	15,00%	36,84%	25,00%	17,65%	17,39%	45,45%	27,78%
SPOZ	30,00%	31,58%	20,00%	14,71%	21,74%	9,09%	13,89%
SZ	30,00%	26,32%	30,00%	50,00%	34,78%	36,36%	31,82%
TOP09	10,00%	10,53%	35,00%	8,82%	30,43%	18,18%	22,22%
Úsvit	35,00%	21,05%	15,00%	14,71%	21,74%	13,64%	19,44%

Zdroj dat: ČSÚ

